

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Εισαγωγικό Σημείωμα**

Διασκευασμένο άρθρο από το διαδίκτυο.

Η αξία της μουσικής στη ζωή μας

Θα μπορούσαμε άραγε να φανταστούμε μία ημέρα στην καθημερινότητά μας χωρίς έστω και τον τυχαίο ήχο ενός τραγουδιού, χωρίς έστω και τις φευγαλέες νότες από το ραδιόφωνο στο αυτοκίνητο ή από την τηλεόραση; Πώς θα ήταν άραγε οι σχέσεις των ανθρώπων, αν δεν υπήρχε ένα τραγούδι για να τις εκφράσει, να εκφράσει τον έρωτα για παράδειγμα ή την απογοήτευση;

Η μουσική, λοιπόν, είναι μία γλώσσα, ένας σημαντικός τρόπος έκφρασης των ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων, μία γλώσσα τόσο πλούσια ώστε να καλύπτει όλο το φάσμα αυτών. Είναι μία γλώσσα για όλους τους ανθρώπους. Είναι μία γλώσσα που είναι εκεί και μπορεί να λειτουργήσει ακόμη και όταν η κανονική γλώσσα, ο λόγος, αποδεικνύεται να είναι μικρής χρησιμότητας και αποτελεσματικότητας, ως προς την έκφραση κάποιων καταστάσεων, σκέψεων ή συναισθημάτων.

Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε πολιτισμός έχει δημιουργήσει μουσική. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει σε τέτοιο βαθμό τη σημαντικότητα της μουσικής, που στο δωδεκάθεο είχαν έναν θεό, τον Απόλλωνα, ως αποκλειστικό θεό της μουσικής. Μουσικά όργανα απαντώνται ως αρχαιολογικά ευρήματα σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς και είναι από τα παλαιότερα αντικείμενα που βρέθηκαν ποτέ. Επιστημονικές μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι η μουσική επηρεάζει πολλά μέρη του εγκεφάλου μας σε μεγάλο βαθμό και δημιουργεί πολλαπλά επίπεδα μνήμης. Ακόμη και τα μικρά παιδιά, που δεν έχουν μορφώσει ολοκληρωμένο λόγο, αντιδρούν θετικά στο άκουσμα μίας μελωδίας που έχουν ξανακούσει.

Η μουσική, λοιπόν, είναι σημαντική γιατί η μουσική δημιουργείται από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο και γιατί υπάρχει για να εκφράσει όλα μας τα θέλω, τα πρέπει, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις καταστάσεις που μας χαρακτηρίζουν. Είναι μία γλώσσα που τη μιλάμε όλοι και τη μεταφράζουμε ανάλογα με τα βιώματά μας και την ψυχοσύνθεσή μας. Είναι συνάμα μία γλώσσα τόσο πλούσια που έχει πληθώρα «διαλέκτων», τζαζ, ποπ, ροκ, σόουλ, φάνκ, μπλουζ, παραδοσιακή, συρτάκι... Όλες με τον ίδιο σκοπό, όλες για να εκφράσουν εμάς και τις καταστάσεις που βιώνουμε. Γι' αυτό αγαπάμε όλοι τη μουσική! Γιατί μας συντροφεύει πάντα και παντού σε ό,τι κι αν βιώνουμε, σε καθετί που αισθανόμαστε!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**1η δραστηριότητα**

- A1. α)** Στη 2η παράγραφο του κειμένου «Η μουσική λοιπόν ... σκέψεων ή συναισθημάτων» να εντοπίσεις τρεις λόγους για τους οποίους η μουσική είναι «έναν σημαντικό τρόπο έκφρασης ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων».
- β)** Στο κείμενο η αρθρογράφος καταφεύγει στην επίκληση στη λογική και στην επίκληση στο συναίσθημα

για να μας πείσει. Να αναγνωρίσεις στο κείμενο τρία διαφορετικά μέσα πειθούς (δύο για την επίκληση στη λογική και ένα για την επίκληση στο συναίσθημα) δίνοντας ένα παράδειγμα για το καθένα.

2η δραστηριότητα

- A2. α)** Να γράψεις έναν δικό σου τίτλο για το κείμενο χρησιμοποιώντας τη γλώσσα μεταφορικά.
- β)** Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Η μουσική, λοιπόν, είναι σημαντική ... σε καθετί που αισθανόμαστε!» να εντοπίσεις δύο τρόπους ανάπτυξής της τεκμηριώνοντας την απάντησή σου με ένα παράδειγμα για καθεμία περίπτωση.
- γ)** Να επιλέξεις τη σωστή ερμηνεία για καθεμία από τις φράσεις που σου δίνονται σημειώνοντας στο τετράδιό σου το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε αριθμό.
- μία γλώσσα τόσο πλούσια, ώστε να καλύπτει όλο το **φάσμα** αυτών
 - μία γλώσσα τόσο πλούσια, ώστε να καλύπτει όλο το ένανσμα αυτών
 - μία γλώσσα τόσο πλούσια, ώστε να καλύπτει όλο το εύρος αυτών
 - Μουσικά όργανα **απαντώνται** ως αρχαιολογικά ευρήματα σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς
 - Μουσικά όργανα ανταποκρίνονται ως αρχαιολογικά ευρήματα σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς
 - Μουσικά όργανα εντοπίζονται ως αρχαιολογικά ευρήματα σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς
 - Ακόμη και τα μικρά παιδιά, που δεν **έχουν μορφώσει** ολοκληρωμένο λόγο
 - Ακόμη και τα μικρά παιδιά, που δεν έχουν συγκροτήσει ολοκληρωμένο λόγο
 - Ακόμη και τα μικρά παιδιά, που δεν έχουν αναμορφώσει ολοκληρωμένο λόγο

3η δραστηριότητα

- A3.** Όπως φαίνεται από το παραπάνω άρθρο, η μουσική συντροφεύει τον άνθρωπο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Τι προσφέρει, κατά τη γνώμη σου, η μουσική στον άνθρωπο και γιατί θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε ως μία παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας; Να αναπτύξεις τις απόψεις σου τεκμηριωμένα, σε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σου. (200-250 λέξεις)

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Πρόκειται για ποίημα του Τάσου Λειβαδίτη που ανήκει στην ποιητική συλλογή «Τα Χειρόγραφα του Φθινοπώρου» (1990). Χρησιμοποιήθηκε το μονοτονικό σύστημα για τις ανάγκες της εξέτασης.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή σαν τους φτωχούς

που τους αφήνουν έξω

αλλά καθώς βραδιάζει ένα φλάουτο κάπου ή ένα άστρο συνηγορεί

για όλη την ανθρωπότητα –

σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα κι όταν

βγαίναμε είχαμε αφήσει εκεί ένα βασιλικό πεπρωμένο

η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο, η θλίψη πιο δίκαιο

κι αργότερα νέοι αγκαλιάσαμε το πρώτο δέντρο και του
 διηγηθήκαμε τα περασμένα
 άχαρες μέρες που φύγατε κι όμως αφήσατε μια ανάμνηση
 συγκινητική
 κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία
 να προχωρούν οι λεπτοδείχτες στα ρολόγια.

Ωσπου μια νύχτα ένας διαβάτης περνάει στο δρόμο τραγουδώντας.
 Πού έχεις ξανακούσει το τραγούδι αυτό; Δε θυμάσαι.
 Κι όμως η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο
 τραγούδι. Στέκεσαι στο παράθυρο
 κι ακούς σα μαγεμένος. Κι άξαφνα σε κάποια στροφή του δρόμου
 το τραγούδι σβήνει. Όλα χάνονται. Ησυχία.
 Και τώρα τι θα κάνεις;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

B1. Το ποίημα αφηγείται μία ιστορία. Να εντοπίσεις τα πρόσωπα, τον χώρο και τον χρόνο κατά τον οποίο διαδραματίζεται η ιστορία. Ποιο είναι το κεντρικό γεγονός που εκτυλίσσεται; Ποια επίδραση έχει στο ποιητικό υποκείμενο; Πώς τελειώνει η ιστορία;

2η δραστηριότητα

- B2.** α) Να εντοπίσεις στο ποίημα τους στίχους όπου χρησιμοποιείται το α' πληθυντικό, το α' ενικό και το β' ενικό πρόσωπο δίνοντας από ένα παράδειγμα και να ερμηνεύσεις τη λειτουργία τους στο συγκεκριμένο κάθε φορά σημείο.
- β) Να εντοπίσεις και να καταγράψεις στο τετράδιό σου μία εικόνα, μία μεταφορά και μία παρομοίωση.

3η δραστηριότητα

B3. Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σου προκαλεί το ποίημα; Να αναπτύξεις σε ένα ενιαίο κείμενο την απάντησή σου κάνοντας αναφορές στα σημεία του ποιήματος που τη δικαιολογούν. (100-150 λέξεις)